

2718

Vättar

"Klockare-Måuseus" (Måres Nilsson)
i Klagestorp hade ett tre à fyra veckors barn. En
natt, då hustrun Malena vaknade, fanns inte
barnet i sängen, och de sökte överallt i det stora
rummet. Till slut hördes de ett skrik bort i
andra ändan av slagan. Vättarna hade flyttat
barnet dit. Vättarna fick de aldrig se.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Från

Vättar.

Skogssnuvan.

Beugta Andersson hade varit i byn
reit sent en kväll. När hon kom på "baskulin",
såg hon de andra pigorna på Åsew gå fram för sig.
Hon skrek på dem och bent dem vänta. Men de
bar gångorännus fortare. När vägen var åt sidan,
försvarar de in i skogen. När hon kom hem, talte
hon om för husbonden, att hon såg de andra "åsa-
pigorna", och att de inte ville vänta på henne. I sau-
ens ögonblick svimmade hon och blev eländigt
utslagen kring munnen. Efteråt tänkte hon på
att det naturligt vis var Skogssnuvan, hon sett.

Skogssnuvan.

Övernaturligt väsen.

Min mor talte om att en gång
 när hon skulle hämta bröd, så kunde hon inte
 råka, fastän hon gått där så många gånger för.
 Hon kom till samma ställe alltid fyra gånger.
 Då såg hon sig tröja. I det samma hörde hon
 något, som skeddade borta i backarna. Det var
 skogssarvarie, som fövillat henne.

Övernatur. väsen

Skogsvä.

2718

4
Örnsturligt vāsen

I Västervik (Wānga socken) var
en gång några slottsherrar ute vid sjön. De
såg då ett stort djur likt en låst korinna in
mot land. När det vände sig, gick det liksom vä-
gor, och om de inte flyttat sig, så hade de blivit
örnspladade av de jättehöns inorna.

4
Örnsturl. vāsen

Västervik

2718

5

5
Örnattusligt väsen

I Baggboda viken är en sjö, som
heter "Vita-väsen". En gång gick några glöttar o
plockade bär i viken. Rätt som då' va; gick de se
en stor häst, som gick o betade. Den gjorde sig så lig, att
de alla kunde kliva upp på den. De reds ed slycke,
men snart ville han i sjön mä' dom. Men de kom
av i sista minuten.

Örnattusligt väsen

Vattenväsen

Övernaturligt väsen

"Ros-Idun" bodde nere vid ån. Hon gick afton,
när hon hade drömmen öfver, kom det en stor so in
och let sig ställa ut brödkäken, så jämnt som om
man skurit med kniv. Sedan gick den ner mot ån.

Övernaturligt väsen

Vattenväsen.

Näckan

Hästen dog för en bonde i Bagge-
boden. Men när barnen varit i skogen, så
hade de sett hästens dö. Bonden gick med en
grimma dit för att ta hästen hem. Det
lyckades, och han hade försenat länge. Men så
en dag tog piggen grimmans av den. Hästens
sprang i sjön, och de såg den aldrig mer. Det
var näckan, han hade fått tag i.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2718

7

Näckan

Drakar.

"Tiva - kassen" (= Lars Olsson) såg
ofta drakar på himlen vid Jonassons. (Mitt för-
nuv. folkskola). De liknade glödgade låkar,
som svävade i luften.

Drakar.

Shane

Villands hd

Närums m.

9

Glosor

På "Brännare-liden" ute vid Åsen
visade glosor sig. Ett par gick mellan Blistorpasjön
och Svösjön. "Opilla Soreu" (Soreu Oleson) kom
gående julafton, och glosor kom ö sprang mellan
brunn på hörsen, och fann på henne ett
långt stycke. Men hon kunde svärkorst, och
han tyckte till sig från den.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2718

9

Glosor.

Fickes orle byds.

Om man mötte en gris, när man
skulle gå någon stans betydde det tur.

Om en kate eller en ekorre sprang
förbi ören vägen för en, betydde det, att
man fick förtäring.

2718

10

Fickes orle byds.

gris -- tur

katt, ekorre -- stur

2718

11

Tecken och Tydov.

Om det pegnade på brudparet,
 så de skulle till kyrkan för att vigas, så
 blevo de rika, om det var varit och fort
 var det inga utsikter till framgång.

Tecken och Tydov

Vid bröllop.

2718

12

Handlingar av magisk art.

När en kvinna var nykter och,
brukade man lägga en fjällkniv av stål
i spannen och njöttes på den. För att inte
nått skulle gå vid kon.

Handling av
magisk art.

Stål.

2718

13

Ordspråk
och talesättOrdspråk och talesätt.

"Det är inte värt ö va' så noga, så kärningen, när hon tolka' bort när katten."

"Du tal väl skoj, så kärningen, när hon var' huvut' au tåcken. (Luppen)"

"Det är så illa så sticker brinna inte."

"Det ligger en hund begraven under det här."
(När det var någon djupare innebörd i yttrandet.)

"Stora ord och fett påste bli inte sedans
(sittandes) i kassen"

"Ungdomen rasar så kärningen när hon slog
pannan i väggen."

"Välkommen i det gröna, sa' koringen när hon stöp på huvudet i näsle buntan."

"Det går som fett och bröd i sträddare."

"Det går som en lus på en tjärad sticketa."

"Välkommen i det gröna sa' den onde när han kastade länsmanen över gärdet."

"Bewars väi från synd sa' koringen när hon pistade katten."

"Härleken drar mer än attan par katter."

"Morgonglans och koringadans varar inte länge."

"Röd afton telar natt, röd morgon våt hatt."

Han föie inte mer än en blindknagg.
(Sa' man om folk, som var instränkta.)

Ramsor orde pins.

Denne grøden är kolt i en gryda ö. änte i en skru!
 Gud välsigne bä' bonnen ö leansa fru.

Denne grøden ä' kolt i en gryda ö änte i en byta
 Du ska' änte vä' även i sken äm du tygar lyff] la.

Denne grøden är kolt i en gryda ö änte i etostaj.
 Du ajter så mest soue ar allihops.

2718

15

Ramsor orde pins

Gästvisa.

2718

16

Bötemedel mot värtor.

När man vill bli av med värtor,
skall man gå och kasta lika många ärtor, som man
har värtor i en bunn, och så skulle man vara
under tak innan ärtorna sjunker.

eller

Skulle man kasta lika många kornbor, som man
hade värtor på en bräd och lägga dem under en sten,
dit skulle aldrig komna mer.

Bötemedel
mot värtor.

Skåne
Vilands h: d
Näsrum o: n

Olyst. Inez Olsson
Näsrum

Be. Hårn + Blinbe
född 1863 i Alkötmet,
Jäm höj.

1930

Botemedel mot skärva.

Manuskripten rör slags skärva. En sort
är "likeskärva." För att barnet skulle botas från
denna, skulle fadern och modern lyfta barnet
tre gånger under en fikrispa.

För att bota ett annat slags skärva, lade de ut
barnets skjorta på moderns el. gudmoderns grav
(om dessa var döda) el. någon annans släktingars
grav vid sprunna afton. Skjortan skulle ligga där,
 tills det blivit dag, på den, då skulle den lagas
 på barnet vä.

För att bota ett annat slags skärva skulle man
saga jord från en grav till blanda med vatten.
 Sedan skulle fadern sitta bort och det blandade
 vattnet drickas.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2718

17

Botemedel
mot skärva.

likeskärva

andra sorters
skärva
utan vatten.

För att träffa en annan sorts skärva för ena barnet
skjorta, som det just använt och gick sigande och
fastande till en plats och lade den där (t. el. musen
en sten i skogen el. i en brun). Dit skulle ald-
rig varken modern el. barnet komma.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2718

18

Mosjukau.

När de hade mosjukau skut-
te de nästa punkt omkring det andra året en
sak i en kasadduk. De skulle nästa avigt
nio dagar och spöda ut i luften. Hade de
påkät ut för något (lagringst) flyttade sig
saken och var ej på samma ställe, när de
slutade. Om de icke påkät ut för något flyttade
flyttade saken sig icke.

"Mosjuka"

2718

20

Botemedel mot excens.

När de hade excens, skulle de skäma
nå slags kvistar från nå träsk och koka dem
i vatten och sedan dricka det, ordn med det vatten.
eller

kunde de gå ligande och fastande före solens
uppgång till en bäck, som renn mot norr på
valborgsmässoafton och dricka sig för excens.

Botemedel
mot excens.

Ants högtidsdagar.

På högtidskvällen, juldagen eller
längfredagen, skulle man gå till ett ställe,
där fyra vägar mötes (Korsväg), så skulle
man jäse ut tala med den onde.

Ants högtidsdag.
Juldagen, längfredag.

2718

22

Väderleks-
märken.

Om det regnar, och vattnet inte ökas i bäddar eller bäckar, så väntas det mera regn.

När skorstenröken stiger rätt upp så blir det vackert väder, om icke så blir det regn.

Om "räven brygger över "delderna" på "kvällarna", (d. v. s. om det bildas dimma över rinnande vatten) blir det vackert väder.

När kyporna gata på kvällarna blir det regn.

När sjön "bäckar" blir det regn. (d. v. s. när det på sjöns lugna yta bildas små bäckar, som gå inemot land.)

När "arken" bygger i öster och väster
 blir det vackert väder, när den bygger i norr
 och söder blir det regn.

När dimma och åska går mot norr
 kommer det igen med regn tidigt dagen, om
 inte förr. Går den mot söder blir det vackert.

När morgonsolen stannar på västan moln,
 blir det regn innan middag.

När solen vader i moln, blir det regn.

När solen liksom strålar på molnen
 blir det regn.

2. 4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2718

24

Bak.

Det är brytet skulle bli påtagligt,
när man sakade, kastade man sin svinnexpe-
menter i ugnen, då man eldat i den.

Bak.